

Nyhedsbrev august 2012

Foreningen Den Danske Klosterrute

Indhold:

- *Den Danske Klosterrute—et tilbageblik*
- *Foreningens videre arbejde*
- *Til højre, til venstre eller bare lige ud?*
- *Reception og vandring den 12. og 13 maj*
- *Refleksion over "Vandringen til Emmaus"*

Sorø Klosterkirke

Den Danske Klosterrute – et tilbageblik

Af Jens Kristian Krarup

Fundamentet til Den Danske Klosterrute blev egentlig allerede lagt, da jeg var barn på Holbækegnen i Nordvestsjælland. Her var min far i næsten 30 år sognepræst ved Tveje Merløse Kirke. Denne frådstenskirke blev bygget af Hvideslægten og er med sine to originale tårne en af højmiddelalderens mest bemærkelsesværdige landsbykirker. Min far var meget optaget af kirkens historie og arkitektur og skrev også en bog om den. Da jeg var knap 19 år, skrev jeg selv teksten til et hefte om kirken for turister.

Middelalderen gjorde altså et uudsletteligt indtryk på mig som barn, og den interesse er kun blevet forstærket ved, at jeg i mange år fik mit arbejde i de kirkelige institutioner, som i vor tid er oprettet omkring cisterciensermunkenes tidligere kloster i Løgumkloster med den velbevarede klosterkirke fra 1200-tallet. I dag har jeg det privilegium at bo klos op ad kirkeområdet med udsigt til kirkens pragtfulde vestgavl.

Allerede i mine første 10 arbejdsår som højskolemand i Haslev besøgte jeg mange gange Sorø Klosterkirke, der også er bygget af cistercienserordenen. Den er i dag en del af Stiftelsen Sorø Akademi.

Kort sagt: jeg er blevet indfanget af middelalderen og den ånd, som er baggrunden for klostervæsenets stærke indslag i vores fælles historie.

Fra kloster til kloster

I klosterets østfløj i Løgumkloster ligger kapitelsalen, hvor munkene samledes hver dag. I gulvet har arkæologerne udgravet to gravpladser. Her blev to abbeder fra andre cistercienserklostre stedt til hvile i middelalderen. Jeg forestiller mig, at de havde søgt husly hos ligesindede under en rejse. Måske skulle de to abbeder ligefrem sørge for det tilsyn med kollegaklostre, som var indbygget i ordenens praksis.

I 1990'erne drømte jeg om at gøre disse munkerejser efter og vandre mellem de to cistercienserklostre, som jeg kendte særligt til, nemlig Sorø og Løgumkloster. Det blev nu ikke til noget. Så fablede jeg om at tage nogle måneder ud af kalenderen og sammen min kone Anna vandre med trækvogn fra Løgumkloster til cistercienserordenens moderkloster i Citeaux i Nordøstfrankrig, hvor ordenens abbeder mødtes hvert år til generalkapitel. Det blev nu kun til en biltur, men idéen om en vandrerute havde boret sig fast. I sommeren 1999 gik Karen-Marie Holst Jannerup og min kone som nogle af de første på den nye svenske pilgrimsvandrerute "Klosterleden", der var blevet organiseret i forbindelse med Svenska Kyrkans Pilgrimscentrum i Vadstena. Så slog det mig: Sådant en rute må Danmark også kunne få. I et par år rumsterede idéen videre i hovedet. Meget mere blev det ikke til, men navnet skulle være "Klosterruten". I Danmark kendte man ikke dengang ordet "led" som betegnelse for en sti eller rute. I dag er ordet indført fra svensk i betegnelse for den del af Nordsøruten, der går omkring Sjælland og Møn. Da jeg senere kom rigtigt i gang med Klosterruten, udvidede jeg det officielle navn til "Den Danske Klosterrute" for at undgå forveksling med lokale klosterruter.

I efteråret 2002 konkretiseredes idéen noget mere, og jeg blev yderligere inspireret af det første danske pil-

grimsseminar, som Elizabeth Lidell arrangerede i oktober i Risskov. Her mødte jeg også Hans-Erik Lindström, der er den kristne pilgrimsvandrings nestor i Sverige og i mange år var leder af Pilgrimscentrum i Vadstena.

Til at begynde med skulle den danske parallel til Klosterleden kun strække sig fra Sorø til Løgumkloster. Projektet voksede imidlertid, så nu blev Klosterruten til en 800 km lang strækning mellem flere cistercienserklostersteder, lige fra Esrom Kloster i Nordsjælland til Vitskøl Kloster ved Løgstør i Himmerland. Men ikke nok med det. Der var adskillige mennesker, der insisterede på, at det og det sted også burde med. Jeg indså desuden, at andre ordeners klostre egentlig fortjente et besøg, sådan at Klosterruten i hvert fald kom til at omfatte ca. halvdel af de klostersteder, som findes inden for Danmarks grænser i dag. Og hvorfor ikke lige så godt sørge for, at der fra Helsingør, Padborg og Frederikshavn kunne blive forbindelse til vores nabolande Sverige, Tyskland og Norge?!

Nu skal man ikke tro, at Klosterruten kun handler om klostre og kirkerne mellem klosterstederne. Klosterruten omfatter også besøg i mange hundrede kulturseværdigheder undervejs, og ligeså vigtigt er det, at ruten fører gennem noget af Danmarks smukkeste og mest afvekslende natur. Det drejer sig først og fremmest om at tage på "vandringsretræte", dvs. at trække sig meningsfuldt tilbage fra travlhed og jag, kort eller længe, for at vende hjem til hverdagslivet med nye kræfter.

Fra skepsis til accept

Det ville næppe være muligt ene mand at gennemføre sådan et projekt, så derfor kontaktede jeg Dansk Vandrelaug og opfordrede det til at indgå i et samarbejde. Man ville gerne rådgive og stille kortmateriale til rådighed, men heller ikke mere. Vandrelaugets folk mente dengang ikke, at man kunne gå ind i et fællesskab om pilgrimsvandring på grund af det religiøse islæt, selv om jeg pegede på, at pilgrimsbevægelsen på meget bredt grundlag allerede havde gjort sig stærkt gældende i Sverige og Norge og givetvis var på vej til Danmark. I disse år var folk også begyndt at vandre på camino'en til Santiago de Compostela.

Vi er mange, som i de første år oplevede stor tilbageholdenhed og skepsis, når det drejede sig om pilgrimsvandring, også hos folkekirkenes præster og biskopper. For en stor del beroede det på ukendskab til, hvad moderne pilgrimsvandring er. Den er jo ikke en kopi af senmiddelalderens katolske bodsvandring og behøver heller ikke blot at være et udslag af diffus nyreligiøsitet eller psykoterapi.

Nu er situationen en hel anden. Det skyldes ikke mindst indsatsen fra ildsjæle, der har vovet at være mønsterbrydere. Kontakterne til Norge og Sverige har betydet meget. Ved konferencer og kurser og i publikationer er der blevet arbejdet teologisk med begrebet pilgrimsvandring. Bl.a. inviterede domprovst Arndt Jessen Hansen i starten til en samtale i Viborg Domprovstegård under den sigende overskrift: "Folkekirken på vej mod nye udtryk". Kirkefondets inspirationsserie "Kirken i dag" udkom også så tidligt som i marts 2003 med et temahefte om moderne pilgrimsvandring. Elizabeth Lidell er blandt dem, der har ydet meget, hvad initiativer og udgivelser angår. I dag er fænomenet pilgrimsvandring accepteret i vide kirkelige kredse som udtryk for menneskers oprigtige søgen efter en sammenhæng mellem krop og ånd, mellem tro og liv midt i en stresset og behovsfikseret verden. Denne udvikling har naturligvis haft betydning for Klosterruteprojektet.

En turist- og pilgrimsvandrerute

Selv blev jeg nærmest tvunget til nøje at gennemtænke Klosterruteprojektet generelt og metodisk, fordi jeg havde påtaget mig at skrive en artikel om Den Danske Klosterrute som moderne pilgrimsvej til den store bog "Pilgrimsspor", der udkom i 2007 med Elizabeth Knox-Seith som redaktør. Det har hele tiden været mig magtpåliggende, at temaet kloster og kirke var i centrum, men sådan at projektet på god folkekirkevis kunne appellere til en bred kreds og ikke blot til en snæver, kirkeligt indforstået interessegruppe. Jeg indrømmer ærligt, at jeg tøvede med bare at kalde Klosterruten en pilgrimsvandrerute, fordi det i de første år havde en negativ klang hos mange, og hvorfor støde nogen væk, når anliggendet burde være seriøst nok? Derfor valgte jeg kompromisset: en turist- og pilgrimsvandrerute, og sådan har det fortsat været. Jeg ønsker ikke de fastlåste positioner, men i frihed at åbne folk for den åndelige og kulturelle arv, som de møder i kristendom og kirke. Jeg gør udtrykkeligt opmærksom på, at ruten kan bruges af alle slags turister. Ved imidlertid at lade klostre og kirker bestemme vej og mål åbner projektet en særlig mulighed for at genoplive en gammel tradition for pilgrimsrejser, men omformet til meditative vandring på nutidens betingelser og efter moderne menneskers behov.

Unitas Forlag bliver inddraget

I 2004 tog arbejdet med Klosterruten form og udfyldte herefter efterhånden hele min tid. Jeg planlagde stort set rutens forløb gennem hele Danmark, og som et pilotprojekt forfattede jeg en rutebeskrivelse for en vandring fra Silkeborg til Bjerringbro. Det er en fascinerende strækning. Her følger man på de første mange kilometer den gamle pramdragersti langs Gudenåen og kommer forbi flere klostersteder. Gudenåegnen var i middelalderen det område i Danmark, hvor der lå flest klostre. På forhånd regnede jeg med, at det ville være utænkeligt for de sædvanlige rejsebogsforlag at udgive noget om pilgrimsvandring, så derfor forelagde jeg pilotprojektets rutebeskrivelse for Unitas Forlag, der har en kirkelig profil, og blev vel modtaget. Forlaget gik med til at udgive i alt fire bøger om Klosterruten i løbet af ca. tre år, men de måtte ikke blive for store og billederne ikke for mange. Billederne skulle jeg i øvrigt selv levere uden omkostning for forlaget. En del af det generelle stof måtte udskydes og overføres til en "netguide" på forlagets hjemmeside.

Jeg regnede oprindeligt med, at bøgerne skulle gengive ruten på de såkaldte 4 cm-kort i målestokken 1:25.000 og ellers kun indeholde korte beskrivelser af seværdigheder. Det viste sig imidlertid, at det blev alt for dyrt at skaffe så detaljerede kort fra Kort- og Matrikelstyrelsen. Forlaget var indstillet på at opgive projektet, men accepterede en redningsplan, der gik ud på at nøjes med 2 cm-kort i målestok 1:50.000, dvs. et meget mindre omfattende kortmateriale. Til gengæld blev det så nødvendigt at udvide tekstdelen med detaljerede rutebeskrivelser, fordi Klosterruten ikke er selvstændigt afmærket i terrænet. Den følger dog ofte dele af andre, afmærkede ruter, hvor det er muligt.

Vokseværk

Hverken jeg selv eller forlaget forudså, at Klosterruteprojektet havde sin egen indbyggede inert. Vores fælles erfaringer og ambitioner med projektet gjorde, at det svulmede op. Allerede det at jeg tilrettelagde ruten sådan, at man også kunne cykle den, betød en udvidelse. Hvor vandreruten ikke ville være tilgængelig på cykel, blev projektet suppleret med alternative cykelveje. Som det så tit er sket i projektperioden, skyldes mange ændringer forslag fra interesserede og brugere. En af henvendelserne kom fra en bekendt, der beklagede sig over, at hun med sine dårlige ben ikke kunne gå ruten, men nok cykle den. Ja, så måtte ruten også tilrettelægges med henblik på hendes situation. Det var på opfordring af Kristeligt Dagblads anmelder af den første bog, chefredaktør Erik Bjerager, at alle udgivelserne fra 2007 og fremefter blev udvidet med kapitlet "Idé og spiritualitet", som blandt andet indeholder vejledning til spirituel praksis på vandringer.

Den første guidebog om Klosterruten gennem Sønderjylland til Ribe fra 2006 blev allerede udsolgt i løbet af et år og kunne udkomme i en ny, forøget udgave få måneder efter, at bind 2 om Klosterruten fra Ribe til Viborg udkom i sommeren 2007.

Reaktioner fra bøgernes brugere og fra anmeldere viser entydigt, at det ikke mindst er bøgernes udførlige seværdighedsgennemgange, generelle omtaler i tekstbokse og detaljerede rutebeskrivelser, som falder i øjnene og adskiller dem fra andre guidebøger. Til min undren har folk fortalt mig, at de tilmed bruger bøgerne til sofalæsning. Det er også erfaringen, at mange benytter Klosterrutebøgerne på korte udflugter. Det har bind 3 og 4 fra 2010 om Klosterruten mellem Helsingør og Roskilde taget særligt hensyn til, fordi denne strækning rummer mange oplagte turmål for de 1,5 millioner mennesker, der bor i hovedstadsområdet tæt ved.

Bind 5 og 6 om Klosterruten fra Roskilde til Vordingborg udkom i maj 2012. Hovedkonceptet er det samme som i den øvrige serie, men disse bind er ikke så detaljerede som bøgerne om Nordsjælland.

Modtagelsen

En forholdsvis stor del af oplagene er blevet solgt i løbet af det første halvår efter udgivelsen, og som jeg har forstået på forlaget, er det ganske tilfredsstillende. Klosterrutebøgerne er blevet overordentlig godt modtaget af anmelderne. Projektet har også har nydt mediernes bevågenhed. Nogle eksempler:

Kristeligt Dagblad har gang på gang fulgt op og var også så storsindet at tildele mig en pris i 2008 på 10.000 kr., som jeg med glæde kunne give videre til Klosterrutens støtteforening. JydskeVestkysten bragte en fotoserie om Klosterruten fra Als til Ribe en sommer igennem. 40.000 medlemmer af fynsk-jyske pensionistforeninger har i deres blad kunnet læse en stor artikel om Klosterruten. Den var på forsiden annonceret med ordene: "Pilgrimsvandring. Vejen er målet". Dagbladet Politiken har omtalt Klosterruten på en hel side sammen med nogle få andre landsdækkende vandreruter. Radioprogrammerne "Mennesker og Tro" og "Vita" har bragt udsendelser om Klosterruten, og TV/Midtvest lavede en udsendelse om arrangementet "Peregrinus 2009", som omtales nedenfor. I efteråret 2012 bringer TV/Midtvest 11 udsendelser om Klosterruten gennem hele Danmark. Måske bliver de også bragt på andre kanaler.

Ruten udvides

I 2006 regnede jeg med, at Klosterruten efter Vestsjælland skulle gå fra Nyborg over Østfyn til Svendborg. Da jeg holdt foredrag om Klosterruten en eftermiddag for Branderup Frimenighed her i Sønderjylland, udtalte en af deltagerne, at det ikke passede til en pilgrimsvandrerute, at man skulle med tog under Storebælt. Hvorfor ikke lægge ruten omkring Falster og Lolland og så tage færgen fra Lolland til Langeland? Umiddelbart indvendte jeg, at det flade Lolland ikke forekom mig særlig egnet som vandreland, men da jeg kom hjem, prøvede jeg alligevel at skitsere en rute over Sydhavsøerne. Den ville have den store fordel, at den gamle birgittinerklosterkirke i Mariibo så også kunne komme med, for oprindeligt var hverken birgittinerne Mariibo eller Mariager med på ruten. Efter at jeg havde gået og kørt Lolland-Falster og nogle af øerne i Det Sydfynske Øhav tyndt, blev slutresultatet - efter adskillige ændringer undervejs - en lang og flot rute i det syddanske ørige.

På samme måde er det gået med Nordjylland. På indtrængende anmodning fra Birgittaforeningen i Mariager ændrede jeg efter 2007 ruten i Nordjylland, sådan at den ikke går direkte fra Viborg til Vitskøl Kloster syd for Løgstør, men i stedet mod nordøst omkring Mariager og så videre gennem Rebildområdet og Års til Viskøl. Det har initiativrige folk omkring Testrup Kloster i Himmerland været kede af, men man skal jo altså træffe et valg. Ydermere lod jeg ikke som oprindeligt ruten gå over Aggersundbroen ved Løgstør til området nord for Limfjorden. Det var nok noget problematisk ikke at gå rundt om det usædvanligt velbevarede og besøgsværdige Aalborg Helligåndskloster i Aalborg (hvor tilmed Foreningen Den Danske Klosterrutes kasserer bor!). Så endnu en-

gang lod jeg Klosterruten foretage et vældigt sving for at få mere med, men det betyder så også, at det samlede kilometertal er kommet op på ca. 2000. Det er lige så langt som i luftlinje fra Danmark til Santiago de Compostela eller Sicilien!

Sådan foregik projektarbejdet

Der er mærkeligt nok ofte nogen, som spørger, om jeg har været hele den rute igennem, som guidebøgerne beskriver. Jeg kan kun svare, at det har jeg. Al erfaring fortæller mig, at det er absolut nødvendigt, bl.a. fordi selv statens kort kan rumme fejl, og det er nødvendigt at checke alting ude i marken, også selv om man kan læse sig til meget og ellers mener at have modtaget oplysninger fra troværdige lokale folk.

Når jeg nogenlunde havde fundet ud af, hvilke klostersteder ruten skulle omfatte, har min arbejdsmetode normalt været, at jeg først er kørt rundt i en landsdel for at skønne, om landskabet er egnet til at vandre i. Hjemme ved skrivebordet har jeg nærlæst landkort i målestok 1:25.000 og orienteret mig om andre vandreruter og egnens seværdigheder i håndbøger, rejsebeskrivelser og turistbrochurer eller på internettet. Det har også været vigtigt at lægge en rute sådan, at man kan finde overnatningsmuligheder i nærheden. Jeg har haft megen gavn af de luftfotos, som i de senere år er blevet tilgængelige på internettet. På landkortene har jeg så skitseret et ruteforløb, men meget ofte vil der være flere muligheder, som jeg ikke kan vælge imellem, før jeg har gået eller cyklet dem alle igennem. Det vil sige, at recognosceringen ofte omfatter mange flere kilometer end den endelige rute. Dertil kommer, at jeg jo også har været nødt til at gå eller cykle tilbage til udgangspunktet for dagens recognoscering, hvor bilen står parkeret. Undervejs har jeg fotograferet landskab, kirker og andre seværdigheder, men jeg har ofte måttet vende tilbage senere for at supplere med yderligere fotos under bedre betingelser (vind og vejr, lys osv.) end første gang. Jeg skønner, at jeg har taget 7-800 billeder til hver bog og heraf brugt de knap 200 i bogen. Min svoger, Jørgen Sten Andersen, har suppleret med billeder til bind 3, 4 og 5. Enkelte billeder har jeg fået lov at låne til reproduktion. I et par tilfælde har jeg været nødt til at betale en afgift for at fotografere et kunstværk, der ifølge ophavsretsloven er beskyttet i op til 70 år efter kunstnerens død, men i langt de fleste tilfælde har kunstnere eller deres arvinger velvilligst givet mig lov til at fotografere værker uden beregning.

Omlægning af ruten

Adskillige gange har jeg været tvunget til at opgive et stort ruteafsnit, selv om jeg måske har brugt uger på at udforske og beskrive det. Sådan måtte jeg f.eks. opgive at føre ruten fra Slangerup til Roskilde gennem Hornshered, fordi det var umuligt at finde overnatningssteder. En rest af det oprindelige ruteforløb kom dog med i bind 3, nemlig den herlige Eskilsø i Roskilde Fjord med ruinen af et augustinerkloster. Et ruteforløb på Østfyn, som Gunvor Sandvad havde gennemgået og detailbeskrevet ud fra mit forlæg, måtte vi opgive, fordi Øhavsstiens bådforbindelse fra Lohals på Langeland til Lundeborg på Fyn blev annulleret som konsekvens af besparelser i kommunerne. Til gengæld lagde vi så ruten omkring Ærø.

Det var en afgørende ændring i forhold til den oprindelige plan, da jeg besluttede at gøre meget mere ud af byerne. Indtil da havde jeg regnet med, at man blot skulle haste væk fra byerne for at komme ud til den rigtige, meditative vandring mellem cistercienserklostrene ude på landet. Det var en meget engageret københavnsk pilgrimsvandrer, der slog hovedet på sømmet. Han mente, at der også burde være reel pilgrimsvandremulighed i bymiljøer, for dér bor de fleste jo. Jeg måtte give ham ret, men det har medført meget arbejde at finde en rimelig vandrevej i bymæssige bebyggelser, og i byer som Helsingør, Roskilde og Viborg er der spækket med kirker og kulturseværdigheder, som det har været meget tidkrævende at beskrive.

12-18 måneder i snit

Det lyder måske mærkeligt, men at klarlægge ruten i landskabet er ikke det, der har taget mest tid. For den enkelte bogs vedkommende har det måske kunnet klares på en til halvanden måned ud af de 12-18 måneder, som det har krævet at gøre bøgerne helt færdige til udgivelse. Hjemme ventede arbejdet med udførlig rutebeskrivelse, research og artikler om seværdigheder plus praktiske oplysninger til bogens andre afsnit. Alene kapitlerne om overnatning, spisesteder og indkøb kunne godt kræve adskillige ugers indsats.

Seks bind og foreløbige beskrivelser

Sådan som Klosterruteprojektet har udviklet sig, er det klart, at det er blevet meget større end oprindeligt planlagt. Den dag, da bogserien er afsluttet efter det hidtidige koncept, vil den omfatte 10 bind. Indtil nu er det blevet til 6. Der mangler altså stadig bøger for Lolland-Falster, Det Sydfynske Øhav og Sydfyn, Nordjylland mellem Viborg og Aalborg og mellem Aalborg og Frederikshavn. Jeg har været disse landsdele så meget igennem, at selve ruteforløbet her stort set er lagt fast. For at fremskynde projektet har Gunvor Sandvad allerede detailbeskrevet ruten på Langeland, Ærø og Sydfyn og forfattet korte seværdighedsbeskrivelser. Hendes arbejde danner grundlaget for den næste bog, som vil blive udarbejdet af Elizabeth Knox-Seith og lokale medarbejdere. Ægteparret Birthe Sandfeld Hansen og Johannes Holst Hansen har på samme måde udarbejdet en foreløbig rute- og seværdighedsbeskrivelse for rutestrækningen fra Viborg til Mariager, som jeg har været så frejdig at kalde "Birgittaruten", fordi den ender i Mariager, hvor Den hellige Birgitta af Vadstenas orden opførte et stort kloster i middelalderen. Da det vil tage længere tid, før der foreligger en guidebog for strækningen Viborg-

Mariager-Vitskøl-Aalborg, er denne foreløbige rutebeskrivelse blevet lagt ind på www.klosterruten.dk, der er Klosterrutens hjemmeside. Herfra kan man downloade den, så ruten allerede nu kan blive taget i brug.

Støtteforeningen træder til

I betragtning af det omfang, som Klosterruteprojektet har fået, spekulerede jeg allerede tidligt over, hvordan projektets fremtid kunne sikres, også uden at være afhængigt af min person. Det førte ved gode menneskers hjælp til stiftelsen af Den Danske Klosterrutes Støtteforening i januar 2007. Dens formål er at arbejde for rutens beståen og videreførelse, samt at fremme dens brug. Bestyrelsen og dens kontakter har gjort en meget værdifuld indsats for at konsolidere projektet og gøre det kendt. Et af de mest iøjnefaldende og arbejdskrævende initiativer var "Peregrinus 2009" med pilgrimsvandringerne "Fra katedral til kloster". Vandringerne med op til en uges varighed udgik fra domkirkerne i Haderslev, Slesvig syd for grænsen og Ribe og endte i Løgumkloster, hvor der var et program fra fredag til søndag. Stævnet i Løgumkloster blev indledt med en ny "vandringsmesse" i Løgumkloster Kirke, forfattet og tilrettelagt af Holger Lissner og med musik af afdøde komponist Peter Møller, som i sin tid selv har været organist ved kirken.

Støtteforeningens bestyrelse, Jens Kristian Krarup og Elizabeth Knox-Seith

Venner af Klosterruten har været en kæmpehjælp. Efterhånden som jeg har fået beskrevet de enkelte ruteafsnit, har folk fra vennekredsen gennemtravet og evalueret dem. Eftersom rutebeskrivelserne er blevet til over flere år, har det også været vigtigt, at nogen har gået eller cyklet ruterne igennem endnu en gang for at foretage en sidste kontrol. Gode folk har også hjulpet til med opmålinger og de mange korrekturlæsninger.

Begrundet i "rettidig omhu" har jeg som 77-årig besluttet at overdrage ansvaret for Klosterruteprojektets videreførelse til støtteforeningen, som i den anledning har ændret navn til "Foreningen Den Danske Klosterrute".

Jeg ønsker alt godt for foreningens arbejde i fremtiden.

Foreningens videre arbejde

Af Erling Bjerrum-Petersen, formand for Foreningen Den Danske Klosterrute

Den Danske Klosterrutes Støtteforening skiftede ved generalforsamlingen den 23.4. 2012 navn til "Foreningen Den Danske Klosterrute". Foreningen fik også ansvaret for at videreføre Den Danske Klosterrute, da forfatter og idemand til Klosterruten, Jens Kristian Krarup har overladt videreførelsen til foreningen.

Foreningen har søgt Ole Kirk's fond om 166.575 kr. til at færdiggøre selve det grundlæggende projektarbejde af Den Danske Klosterrute på Sydfyn og i det sydfynske øhav. Derudover søgte vi også 10.000 kr. til det videre stifinderarbejde på de sidste strækninger af Klosterruten. Vi har til vores store glæde modtaget de søgte beløb. Præst og forfatter, Elizabeth Knox-Seith har lovet at påtage sig opgaven som projektleder og ansvarshavende forfatter til det næste bind af "Den Danske Klosterrute: Sydfyn og Øhav".

Vi håber dette nye bind kan udkomme i løbet af 2013, men for at det kan lykkes, satser vi på frivillige hjælpere, som vil hjælpe til med at beskrive seværdighederne på ruten. Gunvor Sandvad har lavet en udførlig rutebeskrivelse og interesserede hjælpere kan henvende sig til Elizabeth Knox-Seith eller undertegnede.

Vi mangler så strækningerne på Lolland-Falster og fra Viborg til Frederikshavn. På disse strækninger forsøger vi at finde stifindere til at fastlægge og gennemgå ruterne. Allerede nu er strækningen Viborg til Mariager fastlagt. Ruten kaldes Birgittaruten og er beskrevet af Birthe og Johannes Holst Hansen. Beskrivelsen med korthenvisninger ligger på www.Klosterruten.dk sammen med Netguiden.

Netguiden, som registrerer indholdsmæssige fejl på bøgernes udgivelsestidspunkt, har holdt flyttedag fra Unitas forlag til Klosterrutens hjemmeside. Den indeholder sider om Den Danske Klosterrute generelt, men også supplement og rettelser til de enkelte bøger.

Elizabeth Knox-Seith præsenterer sig selv:

Født 1962, kultursociolog, skribent og præst, har arbejdet med at fremme pilgrimsspiritualiteten i Danmark siden 1990'erne; redaktør af antologien "Pilgrimsspor" (Unitas, 2007) og oversætter af bl.a. "Du er min Ø i havet - keltiske bønner fra Lindisfarne" (Boedal 2010). Arbejder desuden med diakoni og nødhjælp internationalt, særligt i tilknytning til hiv og aids.

Til højre, til venstre eller bare lige ud?

Gunvor Sandvad, Løgumkloster – men oprindeligt fynbo!

Det er nok det spørgsmål, som en Klosterrute-vandrer stiller sig selv flest gange! Et vigtigt spørgsmål, når man gerne vil følge Den Danske Klosterrute og ikke gå vild. Det udfordrende ved Den Danske Klosterrute er netop, at der ikke er pæle og pile undervejs, som viser Klosterrutens forløb. Til gengæld er der i alle Klosterrute-bøgerne en ganske udførlig beskrivelse af rutens forløb. Hvor man stykke for stykke kan læse, hvornår man skal til højre, til venstre eller bare fortsætte lige ud! Rutebeskrivelsen understøttes af kort, hvor ruten er tegnet ind. På den måde skulle enhver Klosterrute-vandrer gerne kunne finde et tydeligt svar på sit spørgsmål: Til højre, til venstre eller bare lige ud?

Fra 2009-2011 har jeg assisteret Jens Kristian Krarup som "stifinder". Det har været en herlig beskæftigelse i ferier og fridage. Opgaven som stifinder har gået ud på at fastlægge forløbet af Klosterruten til det kommende bind 7 af Klosterruten, som vil gå hen over Langeland: Fra Spodsbjerg til Rudkøbing – over Ærø: Fra Marstal til Ærøskøbing – og på Sydfyn: Fra Svendborg til færgehavnen i Bøjden. Ind imellem og i begge ender må man benytte sig af færger for at komme videre.

Jens Kristian Krarup har i forvejen studeret kort og været området igennem i bil og på cykel. På den baggrund kunne han udstyre mig med kort, hvor han havde indtegnet sit forslag til rutens forløb. Min opgave var så – i bogstavelig forstand – at gå hele ruten igennem og kontrollere, om der også i virkeligheden findes en farbar rute. Det lyder måske overflødigt, men er det ikke af flere grunde:

Selvom kortene er gode og detaljerede, så forandrer landskabet sig hele tiden. Det, som på kortet ser ud som en stille bivej, kan vise sig at være en trafikeret vej med mange lastbiler på. En skovvej er måske blevet opgravet, og der gror små birketræer midt på vejen. Så må "stifinderen" forsøge at finde en bedre rute.

Som stifinder er det også med at holde øjnene åbne. For selvom det første ruteforslag er en udmærket vej, kan det jo være, at man opdager en anden vej med endnu smukkere natur! De senere år er der lykkeligvis kommet rigtig mange vandrestier rundt omkring – og ikke alle er kommet med på kortene endnu. En vandresti med fint klippet græs eller grus er at foretrække frem for en asfalteret vej – også selvom det bare er for nogle hundrede meter.

Den Danske Klosterrute går fra kirke til kirke. Kirkerne ligger som højdepunkter og mål undervejs. Jeg kunne skrive en lang artikel om de flotte fynske landsbykirker. Men jeg vil her fremhæve en anden væsentlig detalje: Det er den lille bygning i nærheden af en kirke, hvor der er et graverkontor. Det vækker jo opsigt, når man kommer på en kirkegård i marts måned med rygsæk, vandrestav og kamera! Det er blevet til hyggelige kopper kaffe og snakke med de ansatte på kirkegårdene rundt omkring. Kirkegårds-personale kender ofte spændende detaljer ved kirken og området, som er gode oplysninger at få med på vejen. Det er simpelthen dagens fund, hvis de også kan vise mig en gammel kirkesti! Det er noget ganske særligt at gå på en gammel kirkesti og tænke på, at denne sti har sognets beboere travet ad – måske i 300 år, når de har skullet til deres kirke.

Mens jeg vandrer ruten igennem, tager jeg mange fotos. Først og fremmest for at kunne huske bagefter, om jeg nu gik til højre eller til venstre på det enkelte sted, og hvordan der så ud. For når man skal beskrive rutens forløb med ord, er det vigtigt at være helt præcis! Det duer ikke at skrive, at man skal gå til højre ved det røde hus eller det store egetræ. For huset kan være malet og træet være fældet næste sommer! Så kan et foto være en god hjælp til at huske mere stabile kendingstegn til rutebeskrivelsen – f.eks. et husnummer eller et vejnavn.

Ud over et fotografiapparat er en bil og en cykel et godt hjælpemiddel. Især hvis man har et stativ, så man kan have cyklen bag på bilen. Jeg er nemlig tit kørt i bil til slutmålet for dagens vandring med cyklen bagpå. Derefter er jeg cyklet tilbage til begyndelsesstedet for dagens vandring – har stillet cyklen og er så vandret af sted ad stierne, indtil jeg kom til bilen. På den måde slipper man for at skulle gå frem og tilbage den samme vej. En metode, der også kan bruges, hvis man vil have en éndagstur på Den Danske Klosterrute.

(I parentes bemærket: Det anbefales at parkere bilen og ikke cyklen ved slutmålet! For når man har vandret i flere timer, er benene for trætte til at trampe 15-20 km på cykelens pedaler, hvorimod det går an med bilens pedaler. Det var bare et lille tip ☺)

At være stifinder giver mange sjove oplevelser. Billedet her er en kirkesti til Ommel Kirke på Ærø fra marts 2011, hvor der stadig lå meget sne efter den hårde vinter. På dette tidspunkt var min bil gået i stykker og blevet slæbt til en flink mekaniker i Marstal. Men jeg havde jo cyklen

bagpå og kunne sagtens fortsætte på cyklen – i hvert fald indtil dette sted. For som pilen viser, fortsætter stien gennem snedriften og ind over marken. Men så længe man kan gå, er der jo ingen grund til fortvivelse! Det viste sig at være en rigtig flot kirkesti, der den dag blev føjet til Den Danske Klosterrute.

En anden gang havde jeg vandret en hel dag i skovene ved Brahetrolleborg Gods. Ud på eftermiddagen satte jeg mig træt på en træstub for at hvile lidt og få nye kræfter af de sidste dråber kaffe i termoflasken. Da lød der et jagthorn ganske nær ved. Jeg fór rædselsslagen op og tænkte, at nu var det med at komme ud af skoven, inden jeg blev ramt af en jægers kugle! Så slut med kaffepausen, på med rygsækken og ud af skoven ad den korteste vej. Mens jeg skyndte mig af sted, lyttede jeg til signalet fra jagthornet. Jeg kommer tættere og tættere på – og signalet lød så mærkeligt. Pludselig var jeg i en lysning af skoven, hvor manden med jagthornet stod. Han blev helt mørkerød i hovedet. Han var nemlig kørt langt,

langt ind i skoven for at øve sig i at spille på jagthorn. Et sted hvor ingen risikerede at høre ham! Men lykkelig var jeg, at jeg ikke var blevet skudt i denne omgang – og vi grinte meget begge to.

Til sidst en uløst gåde, som jeg håber nyhedsbrevets læsere kan hjælpe med at opklare: På Langeland ligger Egeløkke Gods. Her boede N. F. S. Grundtvig en tid som helt ung huslærer. Han forelskede sig i godsejerens frue Constance Leth. De to kunne jo ikke få hinanden, men forelskelsen og den smukke natur inspirerede Grundtvig til digtet "Strandbakke ved Egeløkke".

Jens Kristian Krarup havde opdaget på kortet, at der var angivet et mindesmærke på en bakketop i skoven vest for Egeløkke. Var det mon her Grundtvig sad og så ud over Langelandsbæltet sammen med Constance Leth? Det skulle "stifinderen" undersøge: Der var nok en halv kilometer fra vejen og op til bakketoppen, som var dækket med skov. Det så nemt ud på kortet. Men ak, virkeligheden var knap så let: Først gik jeg hen over en mark med stubbene efter årets kornhøst, så over et stengærde, derefter gennem brombærranker (med torne) og til sidst oppe på bakketoppen: 1½ m høje brændenælder. Jeg ringede til Jens Kristian: "Du er lige ved målet!" sagde han opmuntrende: "Jeg kan se på Google Earth, at skoven skifter karakter – Passer det?" Jo, det passede: Vegetationen skiftede fra brombærranker til brændenælder! "Du skal bare undersøge, om der er et mindesmærke," sagde Jens Kristian. Ganske rigtigt: Inde i brændenælderne lå der et par store sten. Men nu havde jeg desværre ingen grensaks med, så jeg kunne ikke se, om der stod "Grundtvig" et sted på stenene. Derfor – Kære Læsere: Er der mon nogen som ved, hvor Grundtvigs Bænk er at finde ved Egeløkke? Det er jo næsten ikke til at bære, at der stadig er en uløst gåde. ...

Undervejs som stifinder er jeg blevet spurgt:
"Pilgrimsvandring - er der ikke noget, man gør i Spanien?"
Så har jeg svaret tilbage på syngende fynsk:
"Hvo ´for gå i Spanien, når man kan gå på Sy´fyn? – Her er da så kø´ønt!"

Det svar gør enhver fynbo blød om hjertet.

Elizabeth Knox-Seith,
Erling Bjerrum-Petersen og
Jens Kristian Krarup
ved receptionen i Sorø

Reception og vandring den 12. og 13. maj i forbindelse med udgivelsen af bind 5 og 6

Af Anne-Lise Andersen medlem af Foreningen Den Danske Klosterrute

Receptionen i Sorø Sognegård blev indledt ved Biskop Peter Fischer-Møller, som roste Jens Kristian Krarup for det store arbejde der er præsteret. Samtidig var det hele lidt vemodigt, fordi Jens Kristian har valgt at stoppe og videregive færdiggørelsen til yngre kræfter.

Der blev sagt mange rosende ord om det utroligt omhyggelige arbejde, som må ha` taget mange timer. Det bliver en tung arv at løfte. Også hustruen Anna blev husket.

Senere var der rundvisning på Akademiet, hvor der blev fortalt om livet på skolen, både om hverdagen og det mere festlige. Vi så de prægtige rum og mærkede historiens vingesus. Udsigten fra Akademiet er et mageløst syn, ud over søen og "Ingemanns" Ø, omkranset af skove.

Klosterkirken i Sorø dannede rammen om andagten som afsluttede dagen. Kirken er imponerende og har en masse historie, som vi fik indblik i. Tekst og sange afspejlede pilgrimsfærd på bedste vis. Vi gik derfra mættet efter en indholdsrig eftermiddag.

Søndag blev indledt med gudstjeneste i Vester Broby Kirke, som ligger lidt uden for Sorø. Kirken har de mest vidunderlige kalkmalerier. Den er absolut et besøg værd.

Bagefter var der en lille afstikker til en stor dansk firelænget gård, kaldet Kongsgården. Den bliver drevet af mange frivillige hænder, som vedligeholder gården og sørger for aktiviteter, f. eks. høst, malkning, dagligdags ting. Som noget nyt er der indrettet Herberg i en gammel svine-stald.

Lidt over middag kunne vi endelig starte vores vandring, som var en meget afvekslende rute med grønne marker med græssende køer, som nysgerrigt betragtede vores optog, som talte omkring 25 personer. Der var små søer og vandløb og masser af udsigt til bløde bakker som Sydsjælland er så kendt for. Senere en nyudsprunget bøgeskov med stejle skråninger ned til Susåen.

Under den del af turen som foregår i stilhed, kom jeg til at tænke på Søren Kirkegårds begejstring for st gå. Han skriver : Tab for alt ikke lysten til at gå.

Jeg går mig hver dag det daglige velbefindende til
og går fra enhver sygdom. Jeg har gået mig til
mine bedste tanker, og kender ingen tanke så tung,
at man jo ikke kan gå fra den.

Til sidst sang vi " Må din vej gå dig i møde", som er en gammel Irsk Velsignelse, en rigtig dejlig melodi og tekst. Så var der bare at sige farvel og tak for denne gang.

Refleksion over "Vandringen til Emmaus" (Luk. 24, vers 13-32) fra andagten i Sorø Klosterkirke den 12. maj

Af Sognepræst Lis Samuelson

At vandre. Det er ikke ukendt i Bibelen. For der vandres en hel del i både Det gamle Testamente og i Det Nye Testamente. Tænk blot på udvandringen fra Ægypten, Moses' 40 års vandring i ørkenen. Og fra Det Nye Testamente, da er Jesus og disciplene jo altid på farten, ja vi kan ligefrem kalde Jesus for en succesfuld vandreprædikant.

Men hvad skyldes al denne vandring? Hvorfor slår Jesus og disciplene sig ikke ned et sted, og prædiker og forkynder derfra?

Men hvorfor denne vandring? Er det rastløshed? Eller findes der sandhed i hans og disciplenes vandring?

For tænk jer om: Forkyndte Kristus ikke om oprud mod det faste og det gamle? Om at bryde op og begynde et helt nyt anderledes liv i følgeskab med ham, med Kristus. Forkyndte og bad han os ikke om at være frie som himlens fugle og markens liljer og at være ubekymrede om dagen i morgen?

Ja, sandelig var Jesus ikke kun Guds inkarnation, han var også en inkarneret vandringsmand.

Og i øvrigt, inden kristendommen tog form og blev defineret, mens den stadigvæk kun var en ny Jesus-bevægelse, kaldets den også for "Herrens vej" og "Guds vej". En god betegnelse, der rammer os alle, der så ofte farer vild og må have hjælp til at finde den rigtige retning på livets lange og krogede veje.

Tilbage til disciplene. Disciplene vandrer fra Jerusalem til Emmaus. Modløse. På vejen slår de følge med en fremmed mand. Og pludselig forandres alting, også deres færd. Fra en simpel vandring med en skuffet og død tro til, kunne vi sige: en pilgrimsrejse. En rejse, hvor de følte, at i følgeskab med denne fremmede, brændte deres hjerter, idet han talte til dem, idet han åbnede skrifterne for dem. Idet han indgød dem modet og troen.

For det er vel det, som er forskellen mellem en helt almindelig gåtur eller vandretur og så en pilgrimsrejse, formoder jeg. Går man alene, så går man som disciplene, modløse ud ad vejen. Er man på pilgrimsrejse vandrer man med Krist i hu. Med Kristus i hjerte og sind. Man lukker dagligdagen og al dens bekymrings ude og åbner sanserne og giver sig tid til at være lydhør overfor evangeliet, lydhør mod sit hjerte. For kristendommen er en

hertetro.

Modløse, mødte Kristus disciplene på vejen til Emmaus. Ligesådan vil han også møde os på vores livsveje. Han tvinger sig ikke ind i vores liv, men møder os, dér hvor vi er, og dér hvor vi har brug for ham. Midt på vejen. Men han bliver kun og går kun vejen til ende med os, hvis vi inviterer ham. Byder ham ind.

Ja, hør hvad evangelisten skriver: "De var næsten fremme ved den landsby, de var på vej til, og Jesus lod, som om han ville gå videre. Men de holdt ham tilbage og sagde: "Bliv hos os". Herre Jesus, kom og bliv hos os!

Byder vi Jesus med på vores vandring, vil han slå følge, vil han bryde brødet for os, vil han give os alt, vi har fornødent.

"Bliv hos os", Herre. Amen

Foreningen Danske Klosterrute

Foreningens formål er at arbejde for Den Danske Klosterrutes beståen og videreførelse, samt at fremme rutens brug.

Bestyrelsen består af:

Erling Bjerrum-Petersen, Kirkevej 3, Abild, 6270 Tønder (formand) 74 72 28 50 ebp@km.dk

Peter Møller Jensen, Engsvinget 37, 2400 København N, (næstformand) 38 28 55 57
pmj@km.dk

Karen-Marie Holst Jannerup, Klosterjordet 6 st. lejl. 5, 9100 Aalborg. (kasserer)
98 13 28 60 holstjannerup@privat.dk

Gunvor Sandvad, Slotsgade 3A, 6240 Løgumkloster
74 74 59 85 Gunvor-sandvad@privat.dk

Lars Møller Jensen, Adjunktvej 5, 9000 Aalborg. (sekretær)
98 10 28 62 Lars.m.Jens@gmail.com

Kontingent er 100 kr. pr. år.

Medlemskab opnås ved at indbetale kontingentet på foreningens konto i Hobro Sparekasse (Reg. nr. 9336 og kontonr. 0001288792) og sende navn og adresse og gerne e-mail til kassereren.

Henvendelser ang. støtteforeningens arbejde kan rettes til bestyrelsens medlemmer.

Nyhedsbrevet sendes til foreningens medlemmer via e-mail.

Redaktør er Lars Møller Jensen

Eftertryk af artikler i nyhedsbrevet er ikke tilladt uden forfatterens tilladelse.

Den Danske Klosterrutes webside findes på

www.klosterruten.dk